

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

**Discurs de la rectora
M. Vicenta Mestre
en l'Acte d'Obertura del Curs
Acadèmic 2024 - 2025 de la
Universitat de València**

València, 13 de setembre de 2024

Senyores i senyors,

Em permetran iniciar aquest discurs amb unes paraules de Manuel Azaña, pronunciades en aquest Paranimf el 16 de juliol de 1937:

“Es preciso darse cuenta de que, en cierto modo, se vive un poco esclavo del calendario, y, así, en la rotación de los días, cuando reaparece una fecha memorable que, a nuestro juicio, señala una gran divisoria en el tiempo, el espíritu se siente candorosamente inclinado a pensar que esa reaparición y esa memoria marcan la clausura de un ciclo y el comienzo de otro nuevo”

Així és, cada any, quan al mes de setembre, donem per tancat un cicle acadèmic i declarem solemnement obert un nou curs.

Eixa obertura de curs, que té lloc en aquest acte acadèmic, renova formalment el nostre compromís amb una universitat pública, valenciana, i de

qualitat.

Una universitat al servei de la societat que la va crear en 1499.

Fa, enguany, 525 anys de l'obertura de les portes d'aquest edifici, erigit per la ciutat a partir d'un conjunt de cases adquirides per fer realitat l'acord dels Jurats de València de crear una universitat per a la ciutat, per al Regne de València, i per als regnes pròxims.

Una universitat que havia d'estar a l'alçària de les principals universitats de l'Europa del seu temps.

Aquest edifici renaixentista, obra de Pere Compte, com les principals construccions de la ciutat de València de finals del segle quinze i primers del segle setze, ha estat la seu de la Universitat de València al llarg dels segles.

Una construcció que ha anat creixent i adaptant-se al llarg dels temps a les necessitats de la pròpia

institució, i al servei de la seua societat.

Tal vegada aquest històric Paranimf siga el millor exemple d'eixa adaptació universitària: construcció del segle dèsset, reformada al segle díhuit, readaptada al segle dèneu, rehabilitada al segle vint i reacondicionada en aquest segle.

Paranimf en el qual es pronunciaren el 16 de juliol de 1937 les paraules que he emprat al principi del meu discurs per part de l'aleshores president de la Segona República Espanyola, Manuel Azaña.

En aquell moment, València era capital de la República Espanyola, i aquest edifici era seu del Ministeri d'Instrucció Pública en un temps de guerra, de lluita pel manteniment de la legalitat constitucional que el poble espanyol s'havia donat.

Enguany, junt al 525 aniversari de la Universitat de València, se celebra també el 85 aniversari de la fi de la Guerra Civil Espanyola que va donar inici

a un temps convuls, de persecucions polítiques, de repressió i a una dictadura que acabà amb la democràcia a Espanya, i va condemnar a una part de la societat a l'exili, i a una altra part de la nostra societat a un exili interior caracteritzat per l'absència de llibertats, la repressió política i el control social.

Recentment Publicacions de la Universitat de València ha editat una obra sobre el fracàs del colp d'Estat a València i l'inici de la Guerra Civil, que s'uneix a publicacions que, al llarg del temps, han explicat una bona part de la nostra història recent a partir d'investigacions realitzades pel nostre professorat.

Obres com València, Capital de la República, Guia Urbana de la València Capital de la República, o Stanbrook, dedicat al vaixell que, des del port d'Alacant portà a l'exili a milers de persones, com des del port de Gandia salparen també vaixells en la que fou la darrera oportunitat d'eixida d'un país que s'endinsava en la dictadura.

Obres com els catàlegs de les exposicions dedicades a la família Gaos, bon exemple d'eixе trenca-ment social d'una família intel·lectual valenciana. I em permetran recordar el paper de José Gaos, qui va definir el terme “transterrats” per fer referència a l'exili. Gaos, cofundador de l'actual Colegio de México.

Exiliats com l'escriptor Max Aub, qui va reflectir en la seua obra el drama de la guerra, l'exili i el retorn. De l'embargament dels seus béns i la prohibició de tornar a xafar aquesta terra, tan ben recollits en el documental recentment produït per la nostra Universitat a través del seu Taller d'Audiovisuals.

Exiliats com els pintors Josep Renau i la seua parella Manuela Ballester, entre d'altres exiliats anònims. Els catàleg de les exposicions retrospectives que els dedicarem a la Universitat també han estat editats per la nostra editorial.

A aquest històric edifici encara poden gaudir

de l'exposició sobre Manuela Ballester, la major retrospectiva en la història dedicada a aquesta gran pintora compromesa, eclipsada, com tantes vegades ha passat a la dones en la història, per la figura immensa de la seua parella.

Els invite a recórrer aquesta exposició i a conèixer més sobre la nostra història a partir dels fons de Publicacions de la Universitat de València, editorial que, amb més de cent anys d'història, és una mostra de la potència cultural de la nostra Universitat, reflectint una investigació de qualitat a la qual em referiré posteriorment.

Exiliats, també anònims, com César Orquín, protagonista del documental “El Kapo” producció de la Universitat de València realitzada pel nostre Taller d'Audiovisuals que recentment ha obtingut els premis a millor documental i del públic en el certamen audiovisual iberoamericà CREATEI.

Exiliats com Manuel Castillo, qui va llegar els

seus fons a la nostra Universitat per a fomentar els estudis sobre la pau i la cooperació entre nacions, i que va morir a Mèxic.

Mèxic, país d'acollida de milers d'exiliats. Algunes de les seues històries les podran vore pròximament en el documental que està produint la nostra Universitat sobre els valencians exiliats a Mèxic.

Exiliats que comptaren amb l'ajuda del govern republicà gestionada per qui va ser rector d'aquesta Universitat, el doctor José Puche.

Senyores i senyors, de totes les persones de la nostra comunitat universitària represaliades en aquells primers anys de la dictadura hem obtingut del govern d'Espanya reparació dels expedients que se'ls obriren i de les sancions que se'ls aplicaren. I celebrarem pròximament aquest acte de reconeixement.

Reconeixement com el que hui, en aquest acte d'obertura, hem de tributar a totes les persones que han deixat de formar part de la nostra comunitat universitària.

Pel record quedaran en la memòria col·lectiva d'una institució com la nostra que, cada any, renova la seua comunitat universitària amb la incorporació de noves i nous estudiants. Benvingudes i benvinguts.

Un any més tenim la satisfacció que la nostra oferta, composta per 56 graus, 13 dobles graus, 17 dobles graus internacionals, 110 màsters oficials, 15 dels quals tenen caràcter internacional, i 60 programes de doctorat ha comptat amb la confiança de la societat. A més de 208 títols propis de postgrau i de formació al llarg de la vida.

La cobertura de la totalitat de la places ofertades de grau n'és un exemple. Hui en dia, la Universitat de València acull el 35,6% del total d'estudiants

de grau i el 34% dels estudiants de màster de les universitats públiques valencianes.

És aquest el reflex d'una universitat caracteritzada per l'excel·lència.

Excel·lència dels seus estudiants, evidenciada pel seu rendiment.

Així, en el cas dels estudis de grau, la taxa d'abandonament és molt inferior tant a la del sistema universitari valencià com a la del sistema universitari espanyol, situant-nos en nivells molt millors que universitats amb les quals ens podríem comparar a nivell estatal.

La situació també és excel·lent respecte d'aquesta taxa en el cas dels màsters.

I pel que fa a la taxa d'idoneïtat, és a dir, el percentatge dels estudiants que finalitzen la seua titulació en la durada teòrica del títol, continuem presentant un nivell molt superior al del sistema univer-

sitari públic valencià i espanyol.

És aquest, per tant, el moment de posar en valor l'esforç del nostre estudiantat, i el treball del nostre professorat.

També dels serveis que donen suport a la docència i a les activitats complementàries, a l'esport universitari i als sistemes d'informació i documentació, que junt a les tasques administratives per banda dels Centres donen suport a aquestes activitats, incloent l'impuls a l'emprenedoria i l'ocupació.

Així podem presentar amb orgull elevades taxes d'ocupabilitat dels nostres egressats i egressades, que se situa en el 90,7%.

I tot això en un context global marcat per la transformació digital en un món en canvi continu que evidencia, en el mercat de treball, la manca de professionals en algunes àrees, així com l'èxode professional cercant millors condicions econòmiques i

estabilitat laboral en un context econòmic que, tot i el creixement continu, pateix encara de problemes endèmics de la nostra societat, com ara els preus de l'habitatge que colpegen fonamentalment les i els joves.

Reptes que en són molts i requereixen de l'esforç decidit i continuat de tota la societat.

Enhorabona Dr. Fernández per la vostra exposició, assumint aquesta responsabilitat en representació de la Facultat d'Infermeria i Podologia.

Moltes gràcies al degà de la Facultat, Dr. Martínez Sabater i als doctors Ricardo Brage i Antoni Merelles, antic degà de la Facultat, pel seu paper com a padrins en aquest acte d'obertura, una tasca necessària per donar compliment a l'antic cerimonial que seguim fent honor a la història de la nostra institució.

Institució d'excel·lència, també, dels nostres investigadors i investigadores.

Vora 58 milions d'euros és el volum de recursos mobilitzats en les diferents activitats investigadores de la nostra Universitat, amb més de 780 accions iniciades el passat any i més de 2.119 accions i 242 patents actives.

Eixes dades ens permeten afirmar que som la primera universitat valenciana en investigació, amb unes xifres que ens situen molt per sobre del nostre pes dins del conjunt del sistema universitari en termes de finançament i d'alumnat.

D'altra banda, som una universitat compromesa amb la innovació i la transferència, amb convenis, contractes i col·laboracions, així com amb la creació d'empreses de base tecnològica originades en la universitat.

De les dades que hem resumit hui es pot desprendre la posició que presentem en els principals rànquings internacionals.

Fa escassament un mes el prestigiós rànquing de Xangai ens situava com la segona de les universitats d'Espanya, posició semblant a la tercera en què ens situen altres prestigiosos rànquings com Nature, Webometrics i Best Global Universities.

Som la primera de les universitats valencianes, segona d'Espanya, primera d'Europa en recepció d'estudiants Erasmus.

Però també som una universitat que, més enllà dels resultats acadèmics, ens posicionem en valors.

Valors com el de la inclusió, essent la primera universitat d'Espanya en estudiants amb discapacitat, gràcies al suport que donem a totes les persones, per evitar que ningú quede fora de la nostra comunitat universitària.

Valors com el de l'esport, on destaquem per ser la primera universitat d'Espanya en participació en competicions esportives, i primera universitat pública d'Espanya en resultats esportius.

Aquests són els resultats d'una universitat que va ser somniada per Jaume I en la creació del Regne de València. Per això va obtenir les lletres de gràcia papals que autoritzaven la creació d'una universitat que va haver d'esperar, encara que s'iniciaren estudis de lleis i medicina a la ciutat, seguint una tradició mèdica valenciana prèviament existent.

Els arrels d'aquesta universitat fonen, doncs, amb les institucions pròpies de l'autogovern valencià, hui representat ací per la Generalitat Valenciana i Les Corts Valencianes. Moltes gràcies per acompanyar-nos en aquest acte, Conseller, secretaris autonòmics i directors generals, presidents i membres de les institucions de la Generalitat.

Agraïment estès i compartit amb la Delegada

i sotsdelegat del govern d'Espanya, Presidenta del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat valenciana i Fiscal Superior, Arquebisbe, diputades, diputats, senadors, sotsdelegat del Govern, autoritats militars.

Senyores i senyores, la Universitat de València és el resultat d'una aposta de ciutat, la que feren en 1499 els Jurats de València.

Moltes gràcies a la primera tinent d'alcalde de l'Ajuntament de València per donar suport, una vegada és, a la Universitat dels valencians i valencianes, en la que és la seua universitat, de la qual és membre del seu Consell Social.

Aquesta universitat ha crescut amb la ciutat, formant part inextricable de la trama urbana no sols de València sinó també de Burjassot, de Paterna i d'Ontinyent. Amb una presència destacada a Gandia i una extensa xarxa de relacions amb municipis de tota la província on desenvolupem accions formatives i culturals. Ciutats a les quals agraïm el bon

acolliment rebut i la seua confiança en aquesta Universitat..

Una universitat pública valenciana que projecta al món la nostra identitat, i que és un actor de referència, ocupant posicions destacades en els rànquings europeus i d'escala global.

Agraisc hui la presència del president i membres de la direcció de la Asociación de Televisiones Educativas y Culturales de Iberoamérica, ATEI, de la qual la nostra universitat forma part i que acull la seu global ací a la nostra casa. Muchas gracias por acompañarnos desde Argentina, Colombia y México en este acto solemne.

Senyores i senyors, la Universitat de València ha crescut amb la nostra societat, donant resposta als seus reptes i inquietuds. A les seues necessitats de professionals, contribuint al desenvolupament econòmic i social de la Comunitat Valenciana.

Moltes gràcies, Ministra de Ciència, innovació i Universitats, per acompanyar-nos en aquesta obertura de curs dels 525 anys de la Universitat de València. Agraïment estés a l'equip ministerial present hui ací.

També vull manifestar el meu agraïment al nostre Consell Social. I, especialment, a la seua nova presidenta, Ángela Pérez, que compartix i contribuïx a l'esperit de la Universitat d'acostar-se de manera activa al teixit empresarial i social de la Comunitat, i també a nivell nacional i internacional. En eixa dinàmica de col·laboració fluida entre les empreses i entitats socials i l'acadèmia continuarem formant, en tots els àmbits de coneixement, a les persones que seran les líders del futur.

Persones que ostenten responsabilitats públiques, polítiques, empresarials, sindicals, en entitats bancàries i en organitzacions i moviments socials com les que hui ens acompanyen, i que s'han format

a la nostra Universitat.

Gràcies per estar hui ací amb nosaltres en aquest acte.

És aquest moment, igualment, d'agrair la presència de representats de col·legis oficials i associacions professionals que hui ens acompanyeu, i de les Reials Acadèmies amb les quals ens uneix un lligam fundacional.

També vull agrair la presència de la més alta representació de les forces i cossos de seguretat de l'Estat i de l'exèrcit.

És aquesta una nodrida representació de tots els àmbits de treball en què la nostra universitat, com a Estudi General, té presència: des de les enginyeries fins les ciències de la salut. Des de les ciències bàsiques i experimentals fins les arts i les humanitats. Des de les ciències de l'educació fins les ciències socials, econòmiques i d'empresa, polítiques i jurídiques.

Gràcies a les universitats valencianes que ens fan costat, hui, en aquest acte acadèmic, celebrant aquest inici de curs dels 525 anys de la Universitat de València.

Agraïment que estenc a tot el sector educatiu, especialment als centres que hui ens acompanyen, amb un esment especial als centres i col·legis majors adscrits a la Universitat de València. Gràcies per la vostra confiança en aquesta Universitat.

Senyores i senyors, la diversitat de les vestimentes que componen la comitiva acadèmica de hui és una mostra d'aquesta diversitat de sabers que es conreen a la Universitat de València, amb una visió multidisciplinar i interdisciplinar.

Senyores i senyors, saben que tots els rectors que m'han precedit al llarg de la nostra història han fet sempre la mateixa reivindicació als governants de cada temps: el necessari finançament per continuar estant a l'avantguarda.

En el nostre cas, i després d'anys de planificació i estalvi obligat, en absència de fons suplementaris, hem anunciat el pla d'inversions dels pròxims anys que ha començat a executar-se, donant resposta a les necessitats inajornables de la nostra ciència i docència: més de 150 milions d'euros per continuar disposant de les infraestructures més avançades que permeten mantenir l'excel·lència en la investigació i docència que s'ha presentat hui en el resum de la memòria del curs acadèmic passat, magníficament presentada pel professor Andrés Boix, en funcions de secretari general, a qui agraïsc el seu esforç de síntesi.

Per això, hui, i després de quasi dos dècades d'espera i promeses incomplides, iniciem el curs acadèmic novament esperant un primer marc financer per als pròxims anys, pròleg del que serà el pla de finançament anunciat a aquest Paranimf el mes de setembre de l'any passat pel President de la Generalitat, quan acollirem l'obertura oficial del curs de les universitats valencianes.

També hui estem més a prop d'arribar a un consens entre les cinc universitats públiques valencianes sobre un acord per a establir eixe instrument de programació plurianual, totalment imprescindible per a la supervivència del sistema públic universitari valencià. Perquè, tot i agraint al govern de la Generalitat Valenciana el manteniment de les dotacions acordades en 2023 per a enguany, continuem insistint en que cal consolidar també un increment moderat, al voltant del 5%, per a garantir el funcionament adequat de les nostres universitats públiques.

Iniciem el curs, també, amb un horitzó de creixement de places de professorat ajudant doctor amb una cobertura financera estable per als pròxims sis anys, fruit del conveni que pròximament signaran la Generalitat i el govern d'Espanya a través del ministeri competent en universitats.

Per això, Ministra, sense renunciar a les reivindicacions necessàries d'un marc financer més am-

pli per al desenvolupament d'una autèntica política científica i universitària d'estat, és moment d'agraciar el teu compromís i la teua aposta per donar resposta als reptes que planteja la Llei Orgànica del Sistema Universitari, la LOSU, una llei desenvolupada per equips ministerials anteriors que has d'executar en el context de problemes d'implementació que ja anticipàrem a l'anterior govern.

Un context que és complex, en un món creixentment complex com el que vivim, amb nombrosos reptes que no són sols de caràcter econòmic i social, sinó d'estabilitat internacional.

La intervenció militar de Rússia a Ucraïna, que va implicar l'inici d'una guerra que encara està lluny d'acabar, va suposar un impacte acadèmic amb el tancament d'un programa de doble titulació internacional.

Res comparable amb la pèrdua de vides humanes i el drama dels refugiats.

No podem oblidar la brutal agressió a la societat civil palestina per part del govern d'Israel, en el que està esdevenint un autèntic genocidi.

Agressió condemnada per la comunitat internacional i per aquesta universitat, que s'ha pronunciat clarament i de forma reiterada exigint l'alto-el-foc, l'entrada a Gaza de l'ajuda humanitària i que s'articulen les mesures que corresponguen per part de les instàncies internacionals per emprendre la reconstrucció i recuperació del territori palestí.

Ens hem compromés a no signar cap acord ni conveni de col·laboració amb institucions, universitats i centres d'investigacions israelians, mentre que no acaben els crims de lesa humanitat contra el poble palestí i la violació sistemàtica i massiva dels Drets Humans, encara que actualment la Universitat de València no té cap conveni amb universitats israelianes. A més, estem signant acords de col·laboració amb universitats palestines i desenvolupant un pro-

grama d'ajut a persones refugiades.

Perquè som una Universitat que rebutja tota vulneració dels Drets Humans i tota forma de violència, i en aquest sentit cal fer un esment especial a la denúncia de la violència exercida contra les dones en la nostra societat actual.

Perquè és imprescindible reivindicar amb fermesa els drets de les dones, i si m'ho permeten, especialment els de les víctimes de la violència de gènere i els de les dones afganeses més silenciades que mai per una llei de la moralitat incompatible amb la dignitat humana. Davant totes estes violacions de Drets Humans, i tantes altres que ara seria impossible enumerar, des de la Universitat reivindicuem el respecte a tals drets com aquells que pertanyen a tots els éssers humans que, com recorda la Declaració Universal de Drets Humans, naixen lliures i iguals en dignitat i drets.

Només des d'aquesta perspectiva poden

afrontar-se les múltiples situacions dramàtiques de les nostres actuals societats. Com les que també es viuen a la mar Mediterrània, on les circumstàncies econòmiques i polítiques, però també la pressió social sobre les dones i la comunitat LGTBI, emporten a l'emigració a milers de persones que s'enfronten als perills de la nostra mar tan ben expressats en versos per Ausiàs March, el més gran dels nostres poetes.

Un record, també, a la poesia de Vicent Andrés Estellés enguany, quan se celebra el centenari del naixement del poeta que dona nom a l'avinguda d'accés al nostre campus en la seua ciutat natal, Burjassot.

Estellés, considerat un dels grans poetes valencians, doctor "honoris causa" per la Universitat de València, va escriure, en el temps de la dictadura franquista, les grans paraules que encoratgen a la lluita cívica:

“Assumiràs la veu d'un poble, i serà la veu del teu poble”.

Senyores i senyores, aquesta Universitat referma hui, un any més, enguany, en el 525 aniversari de la seua fundació, el seu compromís amb la societat valenciana, amb aquest poble.

Ho fa amb les paraules de Vicent Andrés Estellés, que tot seguit citaré:

“Assumiràs la veu del teu poble [...] No tot serà, però, silenci, car diràs la paraula justa, la diràs en el moment just. No diràs la teua paraula amb voluntat d’antologia, car la diràs honestament, iradament, sense pensar en ninguna posteritat, com no siga la del teu poble”.

La Universitat de València ho fa des de la ciència i el coneixement. Des de la investigació i la docència, des del diàleg i el debat, des del respecte a les idees i als Drets Humans, des de la legalitat i des de la cultura, des de la diversitat que exemplifica la nostra societat mediterrània, cruïlla de civilitzacions al llarg de la història.

Des del respecte a la nostra història, al nostre llegat, mirant cap al futur.

I acabe com he començat la meua intervenció, amb les paraules de Manuel Azaña pronunciades a aquest Paranimf: “la convivencia internacional civilizada se funda en el respeto al Derecho, y hay, no solo la obligación moral, sino la obligación legal, pactada, de reconocerlo y proclamarlo allí donde esté y de ajustar la conducta a ese reconocimiento y a esa proclamación”.

Moltes gràcies.

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA